RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

nr. 218.415 van 12 maart 2012
in de zaak A. 198.013/IX-6970

In zake : Gertjan VAN DE HEIJNING
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Roland Pockelé-Dilles en Frederik Emmerechts
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Stoopstraat 1, 5e verdieping
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van Justitie

---

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 22 oktober 2010, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de minister van Justitie van 26 augustus 2010 waarbij zijn verzoek tot naamsverandering van "Van De Heijning" naar "Peeters" wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 maart 2012.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Kristine Dillen, die loco advocaten Roland Pockelé-Dilles en Frederik Emmerechts verschijnt voor de verzoeker, en attaché Brecht Vandenberghe, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoeker werd te Wilrijk geboren op 24 april 1991 als kind van Catherine Neetens. Bij de geboorte stond enkel de afstamming langs moederszijde vast. De verzoeker kreeg op het ogenblik van de geboorte de naam van zijn moeder als familienaam.

Op 24 april 1992 werd de verzoeker erkend door zijn biologische vader, Raymond Peeters. In dezelfde akte werd een verklaring tot naamsverandering afgelegd, waardoor de verzoeker voortaan Peeters heet.

Bij notariële akte van 31 juli 1997, gehomologeerd bij vonnis van de Jeugdrechtbank te Antwerpen op 22 september 1998, werd de verzoeker samen met zijn zus Sofie ten volle geadopteerd door de toenmalige echtgenoot van zijn moeder, Kurt Van De Heijning. Sindsdien draagt de verzoeker als familienaam Van De Heijning.

Na het instellen van een echtscheidingsprocedure op 18 oktober 2001 is Catherine Neetens ondertussen gescheiden van Kurt Van de Heijning. Het exclusief ouderlijk gezag over de verzoeker en zijn zus werd toegewezen aan de moeder bij beschikking van de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, gewezen op 4 juli 2003.

3.2. Op 25 april 2009 dient de verzoeker een aanvraag in tot naamswijzing waarbij hij zijn naam Van De Heijning wenst te wijzigen naar "Peeters". Hij voert als redenen aan dat hij, sedert de aanvang van de echtscheidingsprocedure, geen contact meer heeft met Van De Heijning die nooit op enige wijze heeft bijgedragen in zijn opvoeding en onderhoud, en van wie de moeder is gescheiden; dat hij steeds Raymond Peeters, zijn biologische vader, als zijn vader is blijven beschouwen.

Catherine Neetens dient op dezelfde dag een vraag tot naamswijzing in voor de alsdan minderjarige zus van de verzoeker, Sofie Van De Heijning. Tegen de afwijzing daarvan stelt laatstgenoemde een beroep tot nietig-verklaring in bij de Raad van State. Deze zaak is gekend onder het nummer A. 198.014/IX-6971.

3.3. Bij brief van 18 februari 2010 belast de minister van Justitie de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen met het verhoor van Kurt Van De Heijning. Uit het proces-verbaal van verhoor door de lokale politie van de Voorkempen van 13 april 2010, blijkt dat Van De Heijning geen bezwaar heeft tegen de naamswijziging.

3.4. Met een nota van 7 juli 2010 stelt de dienst naamsveranderingen van de FOD Justitie aan de minister voor om de naamsverandering van de verzoeker te weigeren.

3.5. Op 26 augustus 2010 neemt de minister van Justitie een weigeringsbeslissing. Die beslissing steunt op de volgende overwegingen:

> "(...)
> Onder verwijzing naar de in rubriek vermelde zaak heb ik de eer U mede te delen dat het toekennen van een naamsverandering krachtens de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, onderworpen is aan strikte voorwaarden.
> Gelet op het principe van de vastheid van naam kan de naamsverandering slechts uitzonderlijk door Z.M. de Koning worden toegestaan en op voorwaarde dat het verzoek gesteund is op behoorlijk bewezen ernstige redenen; bovendien mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden (artikel 3, lid 2, van vermelde wet).
> Tot slot wens ik te preciseren dat de toelating om van naam te veranderen wettelijk beschouwd wordt als een gunst verleend aan betrokkene en niet als een recht voor deze laatste.
>
> Na een grondig onderzoek van uw dossier moet ik U tot mijn spijt meedelen dat er in uw geval geen afdoende ernstige motieven in de zin van bovenvermelde wet voorhanden bevonden zijn om aan Z.M. de Koning voor te stellen U toelating te verlenen uw naam te veranderen in die van 'Peeters', mede in acht genomen het principe van de vastheid van naam, waarvan slechts om gewichtige redenen kan afgeweken worden.
>
> Bij notariële akte van 31.07.1997 werd U ten volle geadopteerd.
> Bij vonnis van de Jeugdrechtbank in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen d.d. 22.09.1998 werd deze adoptie door de heer Van De Heijning en uw moeder gehomologeerd.
> Er werd vastgesteld dat u de naam 'Van De Heijning' zou dragen.
>
> Er zijn geen afdoende ernstige redenen voorhanden om, via een procedure tot naamsverandering op het gewijsde van het adoptievonnis terug te komen en U uitzonderlijk opnieuw toe te laten de naam 'Peeters' te dragen.
>
> De naam wordt verkregen op de bij de wet opgelegde wijze (dit is in regel op grond van de afstamming), hij kan niet vrij gekozen worden.
>
> Een procedure tot naamsverandering op basis van de wet van 15 mei 1987 is louter administratief en doet geen afbreuk aan de afstammingsband tussen vader en kind.
> (...)"

3.6. Dit is de bestreden beslissing die aan de verzoeker ter kennis werd gebracht bij brief van dezelfde datum.

IV. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

4. De verzoeker voert in het enig middel de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoeker voert als ernstige redenen voor de naamsverandering het volgende aan:

1° het gebrek aan contact met Van De Heijning;

2° het gebrek aan opvoeding door Van De Heijning;

3° het gebrek aan onderhoud door Van De Heijning;

4° het feit dat de biologische vader steeds als de echte vader beschouwd werd, ook na de adoptie;

5° de wens om de naam, die de verzoeker al eerder droeg, maar waarvan hij de verandering als kind (onvrijwillig) moest ondergaan na de adoptie door Van De Heijning, opnieuw te dragen.

De bestreden beslissing schendt de voornoemde rechtsregels en -beginselen aangezien de persoonlijk-emotionele elementen die de verzoeker heeft aangevoerd, niet werden betrokken bij de beoordeling van de aanvraag. De verzoeker lijdt er psychisch onder dat hij de naam Van De Heijning draagt en dit om de voormelde redenen.

De bestreden beslissing beperkt zich ertoe vast te stellen dat er geen afdoende ernstige motieven voorhanden zijn, en dat de procedure van naamsverandering louter administratief is en geen afbreuk doet aan de afstammingsband. Bijgevolg bestaat de motivering uit een loutere stijlformule, die aan de verzoeker niet duidelijk maakt waarom de door hem ingeroepen redenen

niet als voldoende ernstig beschouwd worden. De motivering is inderdaad stereotiep en niet toegespitst op de concrete situatie van de verzoeker, wat niet alleen wijst op een schending van de motiveringsplicht, maar ook op een onzorgvuldige behandeling van het dossier.

5. De verwerende partij antwoordt dat artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 niet inhoudt dat op elk argument dient te worden geantwoord dat wordt opgeworpen. De minister van Justitie beschikt bij het behandelen van een verzoek tot naamswijziging over een volledige beoordelingsvrijheid. In dit geval is de motiveringsplicht onder de motiveringswet minder uitgebreid. De toelating om van naam te veranderen is een gunst en is geen recht wat blijkt uit de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen. De procedure tot naamsverandering is louter administratief en doet geen afbreuk aan de afstammingsband. Wil men een naamswijziging bekomen, dient men aan 2 voorwaarden te voldoen. Enerzijds moet het verzoek tot naamsverandering op ernstige redenen steunen, anderzijds mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en daarenboven mag de verzoeker of derden niet worden geschaad. De redenen opgegeven in de bestreden beslissing geven op afdoende wijze aan waarom er geen ernstige redenen voorhanden zijn om een naamswijziging toe te kennen. Het is niet aan de Raad van State om na te gaan of een verzoek tot naamswijziging op ernstige redenen steunt. De Raad van State heeft ter zake slechts een marginale toetsingsbevoegdheid. Volgens vaste rechtspraak van de Raad van State verzet het principe van de vastheid van naam er zich tegen dat een familienaam wordt gewijzigd om louter persoonlijk-emotionele redenen (RvS, De Blieck, nr. 164.239, 30 oktober 2006; RvS, Le Noir, nr. 202.434). De administratieve procedure tot naamswijziging is niet geëigend om het psychisch lijden, waarop de verzoeker een beroep doet, ten gevolge van het dragen van de familienaam Van De Heijning, te ondervangen. Het feit dat de verzoeker zijn biologische vader steeds als feitelijke vader is blijven beschouwen, kan niet worden weerhouden. Als automatisch gevolg van de volle adoptie verkreeg de verzoeker, overeenkomstig de wettelijk vastgestelde regeling, de naam van de vader. Het verkrijgen van de familienaam berust op een vooraf bepaalde

wettelijke regeling en de familienaam kan dan ook niet vrij worden gekozen. De familienaam wordt steeds onafhankelijk van de wil van de drager verkregen. Uit de motivering van de bestreden beslissing kan de verzoeker opmaken waarom zijn aanvraag tot naamswijziging niet werd ingewilligd. Zo wordt er in de bestreden beslissing onder meer vastgesteld dat de afstammingsband van verzoeker met Peeters, door de adoptie van de verzoeker door Van De Heijning, werd verbroken en dat er geen afdoende ernstige redenen voorhanden zijn om, via de procedure tot naamswijziging, op het gewijsde van het adoptievonnis van 22 september 1998 terug te komen. De beoordeling van de verwerende partij steunt dan ook op juiste en in rechte aanvaardbare motieven. De beoordeling van de bestreden beslissing is dan ook niet kennelijk onredelijk te noemen.

6. De verzoeker stelt in zijn repliek dat de opgeworpen persoonlijk-emotionele redenen wel degelijk ernstig zijn. De afwijzing door de verwerende partij van de persoonlijk-emotionele elementen zijn op "automatische-mechanische" wijze onderzocht, zonder dat de verwerende partij in concreto heeft nagegaan of dit geen ernstige redenen kunnen zijn. De argumentatie dat de persoonlijke elementen geen ernstige redenen zouden uitmaken, is een argumentatie post factum. De voorliggende procedure beoogt niet een herstel of ongedaan maken van afstammingsbanden, maar enkel wat het voorwerp van de procedure uitmaakt, met name een naamswijziging. De verzoeker weet dat de afstammingsband onherroepelijk is ten gevolge van adoptie, nu een eerdere procedure tot herroeping van de adoptie is mislukt. De voorliggende zaak verschilt van de arresten De Blieck en Le Noir. In het eerste arrest geeft de Raad van State aan dat de verwerende partij op goede gronden overweegt dat de emotionele redenen niet volstaan. Dit is in de voorliggende zaak niet het geval. In het tweede arrest heeft de Raad van State enkel vastgesteld dat de in die zaak optredende verzoeker niet kon aantonen dat de beoordeling van de minister over de emotionele redenen kennelijk onredelijk was.

In de bestreden beslissing wordt in het geheel niet gewezen op de persoonlijk-emotionele redenen. Naast de algemene motieven wordt in de

beslissing louter geponeerd dat er geen ernstige redenen zijn, maar wordt niet uitgelegd waarom dit niet zo is. De verzoeker kan hieruit niet afleiden of de verwerende partij zijn aanvraag correct of in redelijkheid heeft beoordeeld, noch waarom deze precies werd afgewezen. Ook de motivering in verband met de gevolgen van de volle adoptie toont niet aan waarom de opgeworpen redenen niet ernstig genoeg zouden zijn om de gevraagde naamsverandering toe te kennen.

7. In de laatste memorie betwist de verzoeker andermaal dat de bestreden beslissing afdoende gemotiveerd is, omdat zij niet toelaat te achterhalen waarom de door hem aangevoerde redenen niet "als ernstig werden beoordeeld", door de verwerende partij.

Hij voegt daaraan toe dat de loutere vaststelling dat er in de bestreden beslissing sprake is van de vastheid van naam en dat de verzoeker zijn familienaam verkreeg via de procedure van volle adoptie geen beoordeling is van de ernst van de persoonlijk-emotionele redenen die hij opgaf en dit noch expliciet, noch impliciet.

Hij besluit dat de motivering van de bestreden beslissing niet afdoende is, aangezien zij niet toelaat te achterhalen of de verwerende partij zijn aanvraag correct of in redelijkheid heeft beoordeeld, noch op welke wijze zij tot een beslissing is gekomen, en dat de motieven van de bestreden beslissing stijlformules zijn, die "duidelijk in een veelheid van gevallen telkens mechanisch worden opgeworpen".

Beoordeling

8. Luidens artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen moeten de individuele bestuurshandelingen, zoals de thans bestredene, uitdrukkelijk worden gemotiveerd. De beslissing die aan de betrokkene wordt meegedeeld, moet niet enkel het dictum bevatten, maar eveneens de redenen op grond waarvan de

beslissing werd genomen. Deze verplichting heeft evenwel een meer beperkte draagwijdte dan de motiveringsverplichting die geldt voor jurisdictionele beslissingen, zoals bepaald in artikel 149 van de Grondwet. In de beslissing moet niet op elk argument dat door de betrokkene wordt aangevoerd, afzonderlijk worden geantwoord. Het volstaat dat de beslissing duidelijk de redenen doet kennen die haar verantwoorden.

Artikel 3 van de genoemde wet bepaalt dat de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Deze motivering moet afdoende zijn. Dit laatste betekent dat de motivering pertinent moet zijn, wat inhoudt dat de motivering duidelijk met de bestreden beslissing moet te maken hebben, en dat zij draagkrachtig moet zijn, wat betekent dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen. De betrokkene moet in de hem aanbelangende beslissing de motieven kunnen lezen op grond waarvan ze werd genomen zodat hij kan nagaan of de overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen. De motivering moet de betrokkene in staat stellen om met kennis van zaken te oordelen of het zinvol is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

9. Uit de bestreden beslissing blijkt dat de afwijzing van het verzoek tot naamswijziging te dezen steunt op het ontbreken van ernstige redenen, in de zin van artikel 3, derde lid, van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen.

Meer in het bijzonder wordt in de bestreden beslissing overwogen dat “er geen afdoende ernstige redenen voorhanden zijn, om via een procedure tot naamsverandering op het gewijsde van het adoptievonnis terug te komen”, en aan de verzoeker uitzonderlijk opnieuw toe te laten de familienaam “Peeters” te dragen.

Voorts houdt de bestreden beslissing een verwijzing in naar het vonnis van de Jeugdrechtbank te Antwerpen van 22 september 1998 waardoor adoptie van de verzoeker door K. Van De Heijning en zijn moeder werd gehomologeerd en waardoor werd vastgesteld dat de verzoeker de naam "Van De Heijning" zou dragen.

10. In de bestreden beslissing wordt evenwel niet ingegaan noch geantwoord op de volgende argumenten die de verzoeker in zijn aanvraag tot naamswijziging aanvoert:

- C. Neetens, de moeder van de verzoeker is reeds jaren uit de echt gescheiden van K. Van De Heijning, zodat de verzoeker geen contact meer heeft met laatstgenoemde, wat wordt bevestigd door K. Van De Heijning in het proces-verbaal van 13 april 2010 van de lokale politie van de Voorkempen;
- bij beschikking van de Voorzitter in kortgeding van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen op 4 juli 2003 werd de uitoefening van het ouderlijk gezag over de verzoeker, geboren op 24 april 1991, uitsluitend opgedragen aan zijn moeder, zodat K. Van De Heijning de verzoeker niet heeft opgevoed en evenmin heeft onderhouden;
- het feit dat de verzoeker zijn biologische vader (Peeters) steeds als zijn echte vader heeft beschouwd, ook na de adoptie;
- de wens van de verzoeker, om de familienaam Peeters, die hij al eerder droeg, maar waarvan hij de wijziging in "Van De Heijning" als kind, buiten zijn wil, moest ondergaan ten gevolge van de adoptieprocedure, opnieuw te dragen.

Bijgevolg werden voornoemde argumenten niet betrokken bij de besluitvorming en werd evenmin rekening gehouden met voornoemde verklaring van K. Van De Heijning aan de verbalisanten, waarin staat te lezen dat laatstgenoemde geen bezwaar heeft dat "Gertjan en Sofie (de zus van de verzoeker) hun naamsverandering naar Peeters doorvoeren".

11. Het enig middel is in voornoemde mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de minister van Justitie van 26 augustus 2010 houdende de weigering van de aanvraag van Gertjan Van De Heijning tot naamsverandering van "Van De Heijning" naar "Peeters".

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 12 maart 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,

bijgestaan door

Vera Wauters,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Vera Wauters	**André Vandendriessche**